

 Statped

Newcastle University undervisningsmaterieell for afasirammede: Setningsprosessering

Line Haaland-Johansen, afasiteamet, Statped sørøst,
Molde, 24.10. 2017
line.haaland-johansen@statped.no

Hvorfor er verb viktige?

Hva er et verb?

- ▶ Semantisk: «Handlingsord»
- ▶ Morfologisk: Ord som bøyes i tid
- ▶ Syntaktisk: Ord som fungerer som verbal

 Statped

Hvorfor er verb viktige?

- ▶ Verb forteller noe om funksjonen til de andre ordene i setningen, setningen bygges rundt verbet
- ▶ «Jeg denne til Tom, men så Bernt ham helt plutselig forrige uke, han aldri Tom» (Black & Chiat, 2003, hos Bastiaanse m.fl. 2006 s. 12)
- ▶ «Jeg sendte denne til Tom, men så sa Bernt ham opp helt plutselig forrige uke, han har aldri likt Tom»
- ▶ «Når verbene begynner å komme, kommer ofte også en rikere setningsstruktur» (Black & Chiat, 2003, hos Bastiaanse 2006 m.fl s. 12)

 Statped

Setningsforståelse

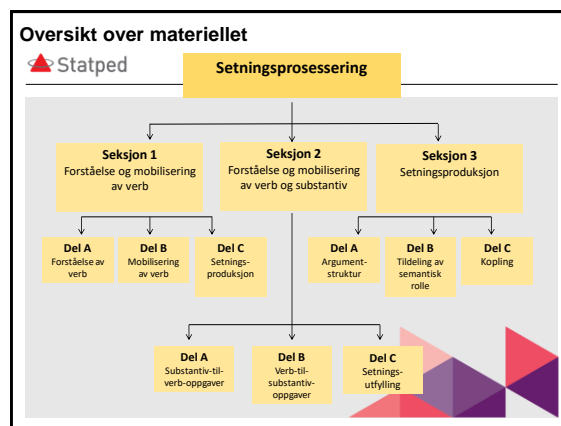
- ▶ Vi forstår litt etter litt, venter ikke nødvendigvis til vi har lest eller hørt ferdig setningen
- ▶ Mer interaktiv prosess enn setningsproduksjon
- ▶ Når verbet er identifisert, kan vi utvikle en semantisk representasjon av setningen.

 Statped

Newcastle University undervisningsmaterieell for afasirammede – Setningsprosessering

- ▶ Målet er å bedre forståelse og/eller produksjon av verb og/eller setninger
- ▶ Fokus på både forståelse og produksjon
- ▶ Fokus på både enkelt-verb og setninger
- ▶ Billedmaterieell: 120 verb
- ▶ Materieell er på ca. 4000 sider!

 Statped

Eksempler seksjon 1, forståelse av verb

Matching – 9 oppgaver á 120 verb

Statped

Eksempel seksjon 1, produksjon av verb

dusje

minner om bade
knyttet til vann
gjenta x 3

Statped

Eksempler seksjon 1, forståelse av verb

Matching – 9 oppgaver á 120 verb

Statped

Eksempler seksjon 1, mobilisering av verb

dusje

damen .....

minner om bade
knyttet til vann
gjenta x 3

Statped

Eksempler seksjon 1, produksjon av setninger ut fra spørsmål

Hva er handlingen?
Hvem gjør det?

Så setningen blir:

Statped A3.3 Sett 1 © 2012, University of Newcastle upon Tyne 11

Eksempler seksjon 2, forståelse

1. Kan man bære en koffert?	Ja	Nei
2. Kan man måle kjøtt?	Ja	Nei
3. Kan man spise fettene sine?	Ja	Nei
4. Kan man klippe håret?	Ja	Nei
5. Kan man tenne en gaffel?	Ja	Nei
6. Kan man bakke tråd?	Ja	Nei
7. Kan man bære et arrangement?	Ja	Nei
8. Kan man spise frokost?	Ja	Nei
9. Kan man åpne et gjerde?	Ja	Nei
10. Kan man lage mat?	Ja	Nei
11. Kan man smøre en brødskeive?	Ja	Nei
12. Kan man tenne et lys?	Ja	Nei
13. Kan man børste håret?	Ja	Nei
14. Kan man bakke en kake?	Ja	Nei
15. Kan man trekke en slede?	Ja	Nei
16. Kan man børste et lep?	Ja	Nei
17. Kan man smøre en katt?	Ja	Nei
18. Kan man lage regn?	Ja	Nei
19. Kan man åpne en flaske?	Ja	Nei
20. Kan man syngje gjerdene?	Ja	Nei
21. Kan man tegne en fest?	Ja	Nei
22. Kan man tegne en tegning?	Ja	Nei
23. Kan man syngje en sang?	Ja	Nei
24. Kan man trekke en mynt?	Ja	Nei
25. Kan man måle tenger?	Ja	Nei
26. Kan man klippe en klokke?	Ja	Nei

1. Hva kan man tenne? Man kan tenne	en gaffel	et bål	enone sine
	et lys	en prieme	en sigarett
2. Hva kan man børste? Man kan børste	håret	et lep	penger
	kåter	en fest	en ser viert
3. Hva kan man trekke? Man kan trekke	syngesoy	en mynt	en slede
	et todt	en tann	frukt
4. Hva kan man smøre? Man kan smøre	en brødskeive	en matpakke	en katt
	ski	en fest	en gardin

Statped

Eksempler seksjon 2, produksjon

Hun har på seg den nye .....
 Han tar seg en ..... på puben.
 Kvinnen drakk en kopp .....
 Mannen tok en taxi til .....

Mannen ..... restauranten for å bestille bord.
 Klara ..... ut lysene på kaka.
 Mannen ..... brød for å lage seg frokost.
 John ..... nydelig på piano.

1. Hva bruker du en boksåpner til?
2. Hva bruker du strikkpinner til?
3. Hva bruker du en hagesaks til?
4. Hva bruker du en gitar til?
5. Hva bruker du en oppvaskmaskin til?
6. Hva bruker du en lysstikk til?

Statped

Eksempel seksjon 3, produksjon, argumentstruktur

..... løper

..... løper

1 Argument: Agers
 © 2012, University of Newcastle upon Tyne

1

Statped

Eksempel seksjon 3, produksjon, argumentstruktur

Mannen spiller ..... Mannen spiller .....

2 argumenter: Patena
 © 2012, University of Newcastle upon Tyne

1

Statped

Eksempel seksjon 3, produksjon, tildeling av semantisk rolle

Mannen bærer....

Mannen bærer....

B 1 © 2012, University of Newcastle upon Tyne

6

Statped

Eksempel seksjon 3, produksjon, kopling

..... blir kysset av .....

C 5 © 2012, University of Newcastle upon Tyne

4

Statped

- Forhandles av:
 Statped www.statped.no og Afasiforbundet
www.afasi.no
- Pris 500,- (pluss ev. ekspedisjonsgebyr)

Statped